

Csapodi Pál

Az első hetven év. Recenzió Kovács Árpád életrajzi ihletésű könyvéről

Review of the Book Entitled *The First Seventy Years, an Autobiography* by Árpád Kovács

ÖSSZEFOGLALÁS

A kötetből egy neves közgazdász – Kovács Árpád – gazdag életútját ismerhetjük meg. Képet kaphatunk neveltetéséről, iskoláiról, szakmai életútjáról, sikereiről és kudarcairól, tudományos és oktatói tevékenységéről. A szerző betekintést enged legbelsőbb családi érzéseibe és baráti kapcsolataiba. Érdekes és olvasmányos stílusa sokak számára lehet izgalmas olvasmány. Mindezek alapján méltán tarthat igényt a könyv széles körű érdeklődésre.

Kulcsszavak: Kovács Árpád, életrajz, család, szakmai életút, tudományos és oktatói tevékenység, számvevőszék

Summary

The life of a renowned economist, Árpád Kovács is followed in this book. His raising, education, professional career, suc-

cesses and failures, academic and teaching activities are described. The reader is given insight into his family life, emotions and friendships. The interesting and page-turner style make it an exciting reading.

Keywords: Árpád Kovács, biography, family, professional career, academic and teaching activities, audit office

Magam, akit a mű szerzőjéhez harminc-éves munkatársi és baráti szálak fűznek, nagy érdeklődéssel vettem kézhez Kovács Árpád legújabb – életrajzi ihletésű – írását. Ez a kötet, amely a számos szakmai írásától eltérően az első olyan, amelyben betekintést enged személyes magánéletének eddig kevésbé ismert oldalába, és azokba a belső gondolataiba, amelyek élete és munkája során vezérelték. Báger Gusztáv professzor úr, közös barátunk a könyvet egy

DR. CSAPODI PÁL PhD, címzetes egyetemi tanár (csapodi.d@gmail.com).

cselekvő ember jelentős teljesítményének pontos lenyomataként aposztrofálta, melyből egy sokoldalú személynek a közjót szolgáló, hiteles tevékenységét ismerhetjük meg. Maga a szerző sem dicsekvésnek vagy, saját szavaival élve, „hetykeségnek” szánta az írását, sokkal inkább az elmúlt hetven év számvetésének örömeiről, gondjairól, élete problémáiról, az azokkal való birkózásairól akart összefoglaló képet adni. A könyv igen élvezetes olvasmány nemcsak a szakmabelieknek, hanem az érdeklődő nagyközönségnek is.

A mű bevezetésében hálásan és szeretettel emlékezik meg gyermekkoráról, felmenőiről és azokról a családi indítatásairól, amelyek maradandó nyomot hagytak benne, és elindították életútjára. Már kora gyermekkorában nagy hatást gyakoroltak rá a művészetek, kiemelten a képzőművészetek – festészet, grafika –, valamint a zene. Részletesen megemlékezik festőművész apjának munkásságáról. Szeretettel idézi fel gyermekkori zsenyei és balatonfenyvesi nyaralásait, az ott szerzett élményeit.

Nosztagliával tekint vissza egyetemi éveire, melynek kissé nehézkes indulását igen eredményes folytatás követte. Nagy tisztelettel emlékezik meg híres professzorairól. Szabadidejében a kollégium képzőművészkörében maga is képzőművészeti gyakorlatot folytatott, és egy ideig passzióként újságírói tanulmányokat is végzett. Néhány írása – diáknovellája, tusrajza – megjelent az egyetemi lapban és az országos sajtóban is. Magát írásmániákusként is jellemezte. Jó stílusa segítette abban, hogy a később megjelenő számtalan írásával is népszerűvé vált a hozzáértő olvasók körében. Szívesen vett részt az egyetem nyári kötelező gyakorlatain, amelyek későbbi pályáját is meghatározták.

Pályakezdésével egy időben alapított családot. Feleségével közös útjukat albérletek sorával kezdi, saját lakásukba tíz évvel később, akkor már hároméves gyermekükkel költöztek be. Sokoldalúságát mutatja, hogy vitorlás- és kishajóvezetői vizsgát is tett, továbbá egy ideig vitorlázó-repülő volt. Több alkalommal vett részt a Balatonon megrendezett legnagyobb – a Kékszalag elnyeréséért vívott – vitorlásversenyen. A kötelező katonai szolgálat kiváló teljesítése végén főhadnagyként szerelt le, majd később tartalékos tisztként a flottillánál is szolgált, végül ezredessé léptették elő.

Az Uvaterv ösztöndíjasaként itt kezdte mérnöki pályafutását, melynek során részt vehetett egyebek között a hazai autópályák, valamint a mogyoródi Forma-1-es pálya tervezésében. Az intézménynél bekövetkező generációváltás kapcsán a fiatal mérnökkollégák kemény szakmai versenytársaivá váltak idősebb és nagy tapasztalattal rendelkező kollégáiknak. Szakmai, most már irányítói tevékenységét a KPM-nél folytatta. Később a minisztériumban bekövetkező kedvezőtlen változások hatására és egy barátja hívására munkáját a Központi Népi Ellenőrzési Bizottságnál folytatta, előbb szakértőként, majd az építési, közlekedési és postaügyi főosztályvezetői beosztásig jutott. Így lehetett kényszerű tanúja a líbiai építőipari összeomlásnak, melynek a feltárására létrehozott vizsgálóbizottság vezetőjeként nem volt könnyű feladata. Kiemelt feladatai közé tartozott a balatoni infrastruktúra-fejlesztések, az állami nagyberuházások és a lakásépítések vizsgálata, hogy csak a legfontosabbakat említsem.

A rendszerváltás hajnalán féléves tanulmányokat folytatott az Egyesült Államok Számvevőszékénél (GAO). Itt adta

fel pályázatát az Állami Számvevőszék létrehozását előkészítő bizottság részére. A hazai számvevőszék alapító és meghatározó tagjaként sokat munkálkodott az intézmény szakmai és módszertani munkájának megszervezésében, személyi állományának, szervezeti munkájának kialakításában. Az új szervezeti modell a korábban szokásos ágazati beosztás helyett funkcionális, illetve programközpontú beosztást követelt. Itt Kovács Árpád működési területe az ún. „vagyonellenőrzési” igazgatóság vezetése volt, mely tevékenységbe tartozott egyebek mellett a politikai pártok, a társadalombiztosítási alapok gazdálkodásának és az állami vagyon kezelésének vizsgálata.

Számvevőszéki munkálkodását rövid időre megszakította az ÁPV Rt. elnökeként eltöltött szűk másfél év. Erre az időszakra esett többek között az elhíresült Tocsik-ügy, a Szekszárdi Húskombinát csődje, a Postabank konszolidációja.

Hagelmayer Istvánnak, az ÁSZ elnökének egyre súlyosbodó betegsége és ezt követő halála szükségessé tette új vezető megválasztását. Így került sor arra, hogy az Országgyűlés csaknem egyöntetű szavazással Kovács Árpádot – kétharmados minősített többséggel – megválasztotta az Állami Számvevőszék elnökévé, ezzel visszatért korábbi munkahelyére. Igen jelentősnek tartom, hogy elnöki munkája során nagy gondot fordított az ellenőrzési tevékenység tudományos, szakmai megalapozására. Ennek érdekében módszertani bizottságot hozott létre, melynek munkájába sok szakmabeli külső és belső munkatársat vont be. E munka eredményeként sorra készültek el azok a módszertani kiadványok, amelyek meghatározták az ellenőrzési munka folyamatát, szakmai megalapozását és eljárásait.

Külön említést érdemel *A számvevőszéki ellenőrzés szakmai szabályai* című könyv, melyet munkatársaival közösen rendezett sajtó alá, és amely két kiadást is megélt. Még elnöki munkája során Kovács Árpád egy igen értékes, a Perfekt Kiadó által megjelentetett összefoglaló művet szerkesztett *Az ellenőrzés rendszere és módszerei* címmel, mely könyv a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen kötelező tananyagként is szolgál.

Kovács Árpád az ÁSZ-nál eltöltött ideje alatt mindig nagy súlyt fektetett a vizsgálatok objektivitására. Sohasem engedte, hogy a vizsgálati anyagok, jelentések túlzó, megalapozatlan megállapításokat tartalmazzanak, de arra is vigyázott, hogy a lényeges és fontos kérdések ne maradjanak ki a jelentésből. Ezt akár szakmai hitvallásának is tekinthetjük. Sokat tett azért, hogy megteremtse az ellenőri jelentések minőségbiztosítását.

Tizenkét éves számvevőszéki mandátumát követő két évig több időt fordított az oktatási tevékenységre, de feladatokat látott el választóbíróként, civil szakmai szervezetek vezetésében. Szavaival élve, soha egyszerre ennyiféle dologgal nem foglalkozott, de mindezt szívesen tette.

Jelenleg – már második ciklusban – mint a Költségvetési Tanács elnöke, sikerrel őrökdi hazánk pénzügyi egyensúlyának fenntartása felett. Tevékenységével segíti a kormányzati pénzügyi tervezési tevékenység megalapozottságának javulását, különös gondot fordítva arra, hogy az államháztartás területén is érvényesüljenek a hatékonysági szempontok.

A könyvből számos szakmai és baráti kapcsolatát ismerhetjük meg, akik között hazai és külföldi politikusok, szakmabeliek, művészek is szerepelnek. Munkája során beosztottjaira is nagy figyelmet for-

dított. Külön említésre méltó az a mély humanizmus és empátia, amellyel főnökei és beosztottjai felé fordult a legalacsonyabb beosztásúaktól a legmagasabb beosztást betöltőkig.

Tudományos fokozatát – előbb egy egyetemi doktorátust, később gazdaságtudományi PhD-t – a Budapesti Műszaki Egyetemen szerezte meg, majd habilitált is. Számos egyetemen tanított és tanít jelenleg is, melynek során érdekes és élvezetes előadásaival igen nagy népszerűségre tett szert hallgatósága körében. Oktatási tevékenysége során távoktatási programokat dolgozott ki, és moderálta azok megvalósítását. Több egyetem és főiskola címzetes és magántanára lett. Oktatási tevékenységének elismeréseként egyetemi tanárrá nevezték ki, és e tevékenységét napjainkban is folytatja. Szakmai tudományos és népszerűsítő munkáiról és egyetemi oktatói tevékenységéről viszonylag keveset ír. Reméljük, hogy erről egy következő művéből többet ismerhetünk meg.

Kovács Árpád előszeretettel vett és vesz rész állami, társadalmi és egyházi ünnepségeken, évfordulós tisztelegéseken,

bálokon, jótékonyági eseményeken, melyeken lehetőség szerint feleségével vesz részt. Nem válogatva, természetesnek tartja ezen eseményeken való részvételt. Ennek során váltak tagjaivá a Lions mozgalomnak.

Hosszú éveket töltött el a Magyar Közgazdasági Társaság elnökségi pozíciójában, majd a társaság „örökös tiszteletbeli elnökévé” választották. A magyarországi számvevőszék magas szintű tevékenységének elismeréseként a számvevőszékek nemzetközi szervezetében (INTOSAI) kilenc évet – három-három alelnököt és három elnököt – töltött el.

Munkájának lezárásaként ismét családja felé fordul. Megismerhetjük az engedékeny nagyapát, a büszke apát, a szerető férjet. Szeretettel említi feleségével közös utazásaival kapcsolatos élményeit.

További munkájához jó egészséget és az eddigiek szerinti nagy munkabírást kívánunk!

Kovács Árpád: Az első hetven év. Életrajzi töredékek a családról és pályáról. Éghajlat Könyvkiadó, Budapest, 2019, 159 oldal.